

KOMMUNEDELPLAN

KULTUR, IDRETT, FRILUFTSLIV OG FRIVILLIGHET
Skien kommune 2020-2029

INNHOOLD

Innledning	4	8. Idretten i Skien	38
Bakgrunn og planprosess	4	Fysisk aktivitet	39
Forankring	4	Idretten i Skien	39
Kommunal forankring	5	Idrettsanlegg i Skien	40
Formål	5	Kunstgressbaner	41
Innhold og avgrensing	5	Skien fritidspark	41
I store trekk siden sist	6	Drift og vedlikehold av anlegg	41
Kultur- og idrettsbyen Skien	8	Aktivitetsanlegg	42
1. Arven etter Henrik Ibsen	12	Toppidrett	43
2. Ibsenbiblioteket	16	En aktiv skole – nærmiljøanlegg og svømmeopplæring	43
3. Barn og unge	20	Tilgjengelige arealer	44
4. Frivillighet i Skien	24	Samarbeid med andre	44
5. Levende kulturarv	28	Arrangementer	45
6. Profesjonell kunst og kultur	32	E-sport	45
7. Arrangementsbyen	36	Integrering og inkludering	45
		9. Friluftsliv	46
		Planer og føringer	50

Thomas Johansson og André Kassen spiller på Ibsens bursdag 2017. Foto: Max Emanuelson

INNLEDNING

Kultur, idrett og friluftsliv er avgjørende for at Skien skal være den gode og inkluderende møteplass. Effektene av kultur, idrett og friluftsliv er mange: opplevelse, innsikt, glede, undring, mestring, fellesskap, trivsel, kunnskap og forståelse. Disse er imidlertid vanskelige å måle og omsette til statistikker.

I tillegg har kultur, idrett og friluftslivet andre effekter som for eksempel bedring av folkehelsen, økt integrering og by- og næringsutvikling. Disse er godt kjente og til dels også godt dokumentert.

Målet med en plan som dette er å sikre at kultur, idrett og friluftsliv fortsatt har en sentral og viktig rolle i Skien-samfunnet framover. Først og fremst fordi det å få oppleve og utøve på disse områdene gir oss som bor her muligheten til å leve fullverdige liv. Denne planen skal også gi oss en retning i hvordan vi best legger til rette for feltet i åra som kommer.

Bakgrunn og planprosess

Skien bystyre vedtok i Kommunal planstrategi 2015-2019 å revidere gjeldende Kommunedelplan for kultur i Skien 2010-2021, som ble vedtatt i Skien bystyre 2. september 2010.

Kommunen har også jobbet med å revidere Kommunedelplan for idrett og fysisk aktivitet 2011-2015. Friluftsliv har tidligere vært omtalt i denne kommunedelplanen og i landbruksplan for Porsgrunn og Skien.

Med denne planen samler vi de tre feltene kultur, idrett og friluftsliv.

Kulturkontoret har ledet arbeidet med planen, og representanter fra de ulike kulturenhetene kulturkontoret (herunder idrett), kultur og fritidstjenester og biblioteket, har utgjort interne arbeidsgrupper.

Bystyret har vært prosjekteier og formannskapet har vært planutvalg.

Arbeidet har blitt gjennomført med medvirkning, fra både etablerte institusjoner, paraplyorganisasjoner, det frivillige kultur- og idrettslivet, kunstnere og enkeltpersoner.

Forankring

Flere dokumenter utenfra gir føringer for denne kommunedelplanen:

- Kulturloven slår fast offentlige styremakters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturen, slik at alle skal kunne delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.
- Meld.St. (2018-2019) Kulturens kraft har som hovedbudskap at kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft, og at et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati.
- Lov om folkebibliotek, friluftsloven, folkehelseloven og opplæringsloven gir alle tydelige føringer for kommunens arbeid på feltet.

Kommunal forankring

Kommunen er pålagt å legge FNs bærekraftsmål til grunn for alt planarbeid. Det er særlig hoveddimensjonen sosial bærekraft som ligger til grunn for arbeidet med denne kommunedelplanen. For Skien kommunes del handler sosial bærekraft om å sikre kommunens innbyggere gode tjenestetilbud, trygghet og gode rammer for utvikling, deltakelse og god folkehelse.

Flere dokumenter internt i kommunen gir også føringer for denne planen:

- Samfunnsdelen i Kommuneplan 2011-2022 med de tre satsingsområdene:
 1. Det gode livsløpet med spesielt fokus på barn og unge
 2. By- og næringsutvikling i et regionalt perspektiv
 3. Miljø og bærekraftmed følgende mål og strategier for Kultur- og idrettsbyen:
 - Som fylkeshovedstad skal Skien videreutvikle et attraktivt og kvalitativt kulturtilbud for alle, bygget på byens historie og egenart og med fokus på barn, unge, mangfold og utvikling av kultur i hele kommunen
 - Skien kommune skal stimulere til, og legge til rette for, økt fysisk aktivitet for alle
- Handlingsprogrammet for Skien 2020 med hovedmålet: «Mer liv i Skien sentrum» og «I 2020 er det flere som tar del i kulturtilbud og gode opplevelser i sentrum».
- Vedtatte strategier på kulturfeltet; «Henrik Ibsen strategier 2015-2024» og «Kunstnerbyen Skien strategier 2015-2022».
- kulturplan for ungdom, «Signaler»
- handlingsplaner for Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.

Grenlandskommunene har avviklet det regionale destinasjonsselskapet og kjøper i dag reiselivs-

tjenester fra Visit Telemark. En stor del av reiselivets innhold er kulturbasert, slik som satsingene på Henrik Ibsen, Telemarkskanalen og arrangementer. Kommunen har ikke egne planer for sitt reiselivsarbeid, og det er derfor behov for å legge føringer for reiselivet knyttet til disse satsingene.

Formål

Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv er kommunens viktigste styringsdokument for denne sektoren. Formålet med planen er å styre samfunnsutviklingen innenfor ønskede temaer og områder. Den viser hvordan vi gir et best mulig tilbud på feltet. I tillegg til å være et arbeidsverktøy for kultur- og idrettsadministrasjonen skal planen også gi forutsigbarhet for hele kultur- og idrettsbyen Skien.

Kulturavdelingen består av kulturkontoret med idrett og fysisk aktivitet, kultur- og fritidstjenester og Skien bibliotek. Kulturavdelingen er organisert under kommunalområdet byutvikling, drift og kultur. Skien kulturskole er organisert under oppvekst. Planen danner grunnlaget for de ulike kulturenhetenes årlige rullering av handlingsplan med økonomiplan, årsbudsjett og virksomhetsplan.

Innhold og avgrensning

Denne planen gjelder fra 2020-2029. Eventuelle revideringer vurderes i behandlingen av den kommunale planstrategien.

I tillegg til denne kommunedelplanen vil det være behov for temaplaner, handlingsplaner, meldinger og strategier innenfor enkelte fagfelt. Kommunen har to roller på kultur-, idretts- og friluftslivsfeltet, som både produsent av egne tjenester og tilrettelegger og samarbeidspart for eksterne aktører. Derfor er både egne oppgaver og tjenester og eksterne aktører og tilbud omhandlet i planen.

I store trekk siden sist

Siden forrige kommunedelplaner for kultur og idrett ble vedtatt, har det skjedd vesentlige endringer i kultur- og idrettssektoren i Skien:

I perioden har kulturskolen flyttet inn i nye lokaler i Skistredet. Telemark museum har fått nytt arkiv og et helårsåpent formidlingsbygg står klart i løpet av 2021. Teater Ibsen er nyetablert på Klosterøya. Ibsenhuset har foretatt en stor rehabilitering og sist, og ikke minst, er prosjektet for nytt bibliotek med Ibsen formidlingssenter i full gang. Vi har også fått nye kulturarenaer i byen som Parkbiografen, Prestegården og det mer sesongbaserte Hamburgskuret.

Kunstnerbyen Skien har etablert Spriten kunsthall, et produksjons- og visningssted for sjangeroverskridende kunst, og atelierkapasiteten for kunstnere er utvidet gjennom etableringen av Hi10. Kulturtilbudet er bredere; i perioden har større aktører som Litteraturhuset i Skien, Skiensjazzdraget, Parkjazz, Jazzfest Skien og Skien Live etablert seg.

Skien bibliotek har utviklet seg fra å være et utlånssted for bøker til å bli en levende formidlingsarena med faste tilbud og arrangementer for folk i alle aldre. Kombinert med oppdaterte og effektive bibliotekstjenester til publikum ved bruk av ny teknologi, har dette gjort at biblioteket nå har et tjenestetilbud og et innhold som tilsvarer andre byer på samme størrelse som Skien.

Kommunen har etablert tre bydelshus og en kommunal frivilligsentral. Bydelshusene er lavterskel

sosiale møteplasser og tilbyr kurs, foredrag, arrangementer og et mangfold av aktiviteter. Bydelshusene er spesielt viktige i kommunens seniortilbud. Kontingentskassa, Fritid med bistand, Kulturvenn og kommunens utstyrssentral er nye, viktige tiltak i arbeidet med å gjøre kulturtilbudet tilgjengelig for alle.

Da forrige kulturplan ble vedtatt hadde kulturskolen ventelister på flere tilbud. Målet med å få ned ventelistene er nådd, søkermassen har stabilisert seg, og på mange av tilbudene er det ledig kapasitet. Det har blitt et tettere samarbeid med grunnskolen og kulturskolen har blitt tildelt nye oppgaver.

Kommunedelplanen for idrett og fysisk aktivitet fra 2011-2015 hadde fokus på tilrettelegging av anlegg for fysisk aktivitet. Idrettsindeksen fra 2016 viser at Skien kommune er helt i landstoppen når det gjelder anlegg. Vi ser at de kommunale anleggstilbudene har hatt en positiv innvirkning på opparbeidelse av privateide anlegg. Skien fritidspark har etablert seg som en attraktiv og mangfoldig arena for aktivitet. Vi har bygget to nye idrettshaller: Kongerød og Menstad. Vi har bygget tre nye idrettshaller: Kongerød, Menstad og Lunde. I tillegg har vi utviklet og tilrettelagt området på Stevneplassen med treningshall og skatehall. Området rundt Stevneplassen med Skagerak Arena, Telemark toppidrett og store utendørsarealer gir gode aktivitets- og friluftslivsmuligheter.

Grenland friluftsråd er opprettet. Rådet er et serviceorgan for friluftslivet og har ført til en økt satsing og et stort friluftslivsfokus i regionen.

«Spriten» - en performance-forestilling med master-studenter
fra Norwegian Theatre Academy i samarbeid med Ibsen
Awards og Spriten Kunsthall i 2019. Foto: Max Emanuelsson

KULTUR- OG IDRETTSBYEN SKIEN

Skien er en åpen, raus og ledende kultur- og idrettshovedstad i den nye regionen Vestfold og Telemark

Vi skal nå dette målet ved å:

- skape et «vi» gjennom å sikre et relevant, engasjerende og mangfoldig kulturliv for alle
- videreutvikle Skiens Ibsen-satsing fram mot det nasjonale jubileet i 2028
- gi idrettsfeltet i Skien gode rammevilkår
- ha gode møteplasser for kultur, idrett og friluftsliv i bydelene, spesielt for barn og unge

Skien er en gammel by, en av Norges eldste. Vi er også Ibsens fødeby, inngangsportalen til Telemarkskanalen og jazzbyen Skien. Vi er en flerkulturell by. Vi er Odds ballklubb og Gjerpen håndball. Vi er urbant friluftsliv og fjellområder og utmark. Vi er en omfangsrik og mangfoldig frivillighet og en profesjonell kunst- og kulturby.

Regionalt samarbeid er viktig

Skien er fylkeshovedstad i en ny region og vi ønsker å ha en posisjon som regionens kultur- og idrettshovedstad. Skien vil være med og bygge opp den nye infrastrukturen på kultur-, idrett- og friluftslivsfeltet i den nye regionen. Et tett samarbeid med regionsnivået er viktig når vi skal utvikle kulturlivet i Skien og regionen videre.

Med Ibsenhuset, Skien fritidspark og Skagerak arena har vi god infrastruktur, også for de store begivenhetene. Vi er vertskommune for Telemark Museum, Teater Ibsen - Telemark og Vestfold regionteater, og Telemark Kunstsenter. Vi har god anleggsdekning for idretten. Her ligger vi helt i toppen nasjonalt. Alt dette utgjør et viktig fundament i utviklingen av Skien som regionhovedstad i de kommende årene. Det er viktig at vi i samarbeid videreutvikler de største arenaene.

Vi skal i løpet av planperioden bygge og ta i bruk et nytt bibliotek med et Ibsen besøkssenter og innbyggjerservice. Ibsenbiblioteket skal være et kraftsenter av nasjonal betydning for litteratur, formidling og debatt, en demokratisk arena og besøksattraksjon knyttet til Henrik Ibsens liv og verker. Dette blir et stort kulturløft i Skien. Ibsenbiblioteket har fått et eget kapittel i planen.

Alle skal med uansett bakgrunn, alder og bosted

Skien kommune er en flerkulturell by med en relativt stor innvandrerbefolkning. Her ligger det et stort potensial i deltakelse og kulturutøvelse. I Skien som i landet for øvrig, er det en økende ulikhet i innbyggernes inntekt (Folkehelseinstituttet 2017). 1800 barn og unge lever i lavinntektsfamilier i Skien. Vi blir flere (friske) eldre som også er hyppige kulturbrukere. Skien kommune skal bidra til at alle som ønsker det skal kunne delta i, oppleve og skape kunst, kultur og idrett. Eksisterende arenaer, arrangementer og aktiviteter skal tilrettelegges slik at alle kan delta. Vi skal også utvikle og opprettholde tilrettelagte aktiviteter for dem som har behov for det.

Vi har gjennom satsingen Skien 2020 de siste årene arbeidet med å utvikle sentrum. En stor del av kulturtilbudet og kulturarrangementene finner naturlig nok sted her. Men det betyr ikke at vi ikke har eller skal ha, tilbud ute i bydelene. Gode møteplasser er viktig for alle. De ulike bydelene har imidlertid ulike behov. Kommunen jobber med en bydelstrategi for å klargjøre de ulike mulighetene og behovene. På kultur-, idretts- og fritidsfeltet betyr det at vi må være fleksible i organiseringen av tilbudene slik at de blir mest mulig hensiktsmessig i de ulike bydelene.

Barn og unge skal ha trygge, gode og stimulerende miljøer som bidrar til mestring og god utvikling på individ- og gruppenivå. Gode tilbud der barn og unge faktisk bor, er en forutsetning for at alle oppnår dette. Desentralisert bibliotek, kulturskoletilbud, idrettshaller, idrettsanlegg, bydelshus og ungdomstilbud er eksempel på aktiviteter som er viktige ute i bydelene. Like viktige er de mange møteplassene frivilligheten organiserer.

Kunst og kultur – det er alltid å være i bevegelse, alltid å være underveis

Tor Åge Bringsværd

Kommunens rolle

Samfunnsutviklingen viser at vi er sammen og treffes fysisk i mindre grad enn tidligere. Samfunnet utvikler seg fra i stor grad å være ett stort fellesskap, til å bli mange små. Det blir viktigere å fremme den demokratiske samtalen. Kommunen må kontinuerlig jobbe med å imøtekomme framtidens behov. Det blir viktig å gjøre kulturen mer tilgjengelig ved å utvikle de felles møteplassene i sentrum og bydelene. Spesielt er det viktig å legge til rette for fysiske møteplasser for barn og unge. Samtidig skal vi også jobbe med å utvikle digitale tilbud.

Kommunens rolle er:

- å sørge for bredde i tilbudet og å legge til rette for et kultur-, idretts- og friluftstilbud for alle
- ha en god oversikt, se helheten og ta en aktiv rolle som tilrettelegger for kultur-, idretts- og

friluftslivsfeltet.

- å ha oppdatert og god oversikt over relevant og forskningsbasert kunnskap.
- å opprettholde et mangfoldig kulturliv for å sikre integrering, redusere utenforskap og gi god folkehelse
- å være tilrettelegger, koordinator, samarbeidspartner, rådgiver og økonomisk bidragsyter for frivilligheten
- å være både økonomisk bidragsyter og en samarbeidspartner for kulturinstitusjonene og det profesjonelle kulturlivet

Kommunens lovpålagte tilbud på kultur-, idretts- og friluftslivsfeltet er bibliotekstjenester, kulturskole-tjenester og den vedtaksbaserte fritidskontakt-tjenesten på individnivå.

1. ARVEN ETTER HENRIK IBSEN

*Skien er kjent som Ibsen-byen,
nasjonalt og internasjonalt*

Vi skal nå dette målet ved å:

- samarbeide lokalt og regionalt om å posisjonere byen og regionen som et litterært kraftsenter
- rigge oss for å ta imot besøkende fra hele verden i 2028
- etablere Ibsenbiblioteket med Sølvåren - et nasjonalt Ibsen formidlingssenter som en integrert del av Ibsenbiblioteket
- utvikle bærekraftig kulturturisme

Vinner av Ibsenprisen 2018: Solveigs 2. sang av Malmfrid Housveen Hallum. Foto: Max Emanuelson

Henrik Ibsen er en av verdens mest kjente og spilte dramatikere. Som Ibsens fødeby har Skien en enestående mulighet til å formidle Ibsen og hans verk. Det er utgangspunktet for Skien kommunes engasjement og satsing på å synliggjøre dramatiserens barndom og oppvekst i Skien. Skien har store muligheter for å videreutvikle byen som en Ibsen-by, til glede for innbyggere og tilreisende.

Skien kommune vedtok i 2015 Henrik Ibsen strategier 2015-2024. Strategien har fire hovedpunkter:

- 1) etablere nasjonalt Ibsen besøkssenter og nytt bibliotek
- 2) nyskapende formidling
- 3) invitere til samarbeid
- 4) profilering

Ibsenbiblioteket

Vår største satsing er etableringen av Ibsenbiblioteket, som i tillegg til nytt bibliotek og innbyggjerservice skal inneholde et nasjonalt formidlings- og opplevelsessenter med utgangspunkt i Henrik Ibsens virke (se eget kapittel). Som Ibsens fødeby ønsker Skien å være en by som gir profesjonelle kunstnere gode arbeidsvilkår (se kapitlet om profesjonell kunst og kultur).

Fra Skien bibliotek. Foto: Morten Bjerk

Skien som friby

Skien har vært med i ICORN-nettverket siden starten i 2006. Vårt engasjement som friby for forfulgte forfattere springer ut av vår posisjon som Henrik Ibsens fødeby. Ibsen er en av norgeshistoriens viktigste fritenkere. Verker som *Et dukkehjem*, *Brand* og *En folkefiende* oppildner fremdeles folk verden over til kamp for like rettigheter på tvers av kjønn, klasse og tro. Som friby vil vi legge til rette for den frie tanke og den frie stemme. Ytringsfrihetsdagene skal videreutvikles for å fremme frie ytringer og samfunnsdebatt.

Ibsen til barn og unge

Skien skal formidle Ibsen til alle, og spesielt til barn og unge. Gjennom satsingen *StøpeSkien* har Skien siden 1999 formidlet Ibsen til barn og unge. Hvert år inviteres byens barnehagebarn til å feire dikterens fødselsdag i Skien sentrum. Den kulturelle skolesekken formidler også kulturopplevelser

knyttet til Ibsen. Appelsinia litteraturfestival, som hvert år samler de beste av landets barne- og ungdomsbokforfattere, er en del av Skiens Ibsensatsing. Festivalen er en form for Ibsenformidling som ser framover, og viser sammenhengen mellom litterær arv og samtidslitteratur. Å gi barn og unge tidlige møter med litteraturen skaper positive møter med bøkene og gjennom det; også språket.

Ibsenprisen

Skien har siden 1986 delt ut Den nasjonale Ibsenprisen, som er landets eneste dramatikkpris. Arbeidet med Den nasjonale Ibsenprisen skal vi videreutvikle.

Bygningsmiljøer

Skien har bygningsmiljøer fra Henrik Ibsens barndom. I sentrum finner vi blant annet bygningsmiljøet i Snipetorp, Skien prestegård og Brekke gård. Skien kommune eier Ibsengården i Snipetorggata, og i dag

bor mottakerne av Skien kommunes kunstnerstipend i denne boligen. Gården bør brukes enda mer; det beste vernet skjer gjennom bruk.

Samarbeid med andre

Skien kommune tar ansvaret for å lage helhetlige Ibsen-strategier, men vi vil aldri klare å innfri egne og andres forventninger alene. Derfor inviterer vi til et aktivt samarbeid med andre. Telemark fylkeskommune har Ibsen som en av sine fyrtårnsatsinger i sin kulturstrategi. Både Telemark Museum, Teater Ibsen, Ibsenhuset og Ibsenforbundet er viktige bidragsytere til Ibsen-satsingen.

Telemark Museum eier og drifter Henrik Ibsen Museum på Venstøp. Museet har et fagmiljø som jobber med å formidle Ibsen, og som vertskommune skal vi legge til rette for og gi gode rammer for dette museet. Telemark Museum har i sin strategiplan at de skal berede grunnen for et større utviklingsprosjekt i 2028 på Henrik Ibsen Museum på Venstøp. Dette er i tråd med kommunens planer.

Teater Ibsen er et produserende og turnerende teater for Telemark og Vestfold. Skien kommune og Vestfold og Telemark fylkeskommune eier teatret. Som en av eierne er Skien opptatt av at teateret har Ibsen-forestillinger på repertoaret, og at teateret deltar i arbeidet med Den nasjonale Ibsenprisen. På vegne av Kulturdepartementet har Skien påtatt seg oppgaven med å dele ut internasjonale Ibsen-stipendier og arrangere en internasjonal Ibsen-konferanse annethvert år. Dette arbeidet er lagt til Teater Ibsen, med tilskudd fra Skien kommune. Ibsen-stipendiene

tildeles nyskapende prosjekter innenfor drama og scenekunst knyttet til Henrik Ibsen. Stipendiene gis til aktører over hele verden, og gjennom denne satsingen har Skien et verdensomspennende kontaktnett. Denne satsingen bør gjøres enda mer synlig i regionen vår.

Ibsen-jubileum i 2028 og kulturturisme

I 2028 er det 200 år siden Henrik Ibsen ble født i Skien. Dette er en unik mulighet til å profilere oss som Ibsen-by. Skien vil påta seg en nasjonal rolle i Ibsen-jubileet i 2028. Jubileet er en god anledning til å utvikle de ulike kunst- og kulturattraksjonene vi har i Skien. Kjernen i jubileet skal være arven etter Henrik Ibsen, biografisk og kunstnerisk.

Skien kommune ønsker å utvikle opplevelser knyttet til Ibsen fram mot jubileet i 2028 og forventer at andre kulturinstitusjoner bidrar i arbeidet. For å lykkes med jubileet må Skien jobbe mer strategisk med kulturturisme. I den kommende perioden skal vi arbeide med et destinasjonsutviklingsprosjekt sammen med blant andre Innovasjon Norge Ibsen 2028. Vi skal rigge oss for å ta imot besøkende fra hele verden i 2028 etter modell og inspirasjon fra Bodø Europeisk Kulturhovedstad 2024.

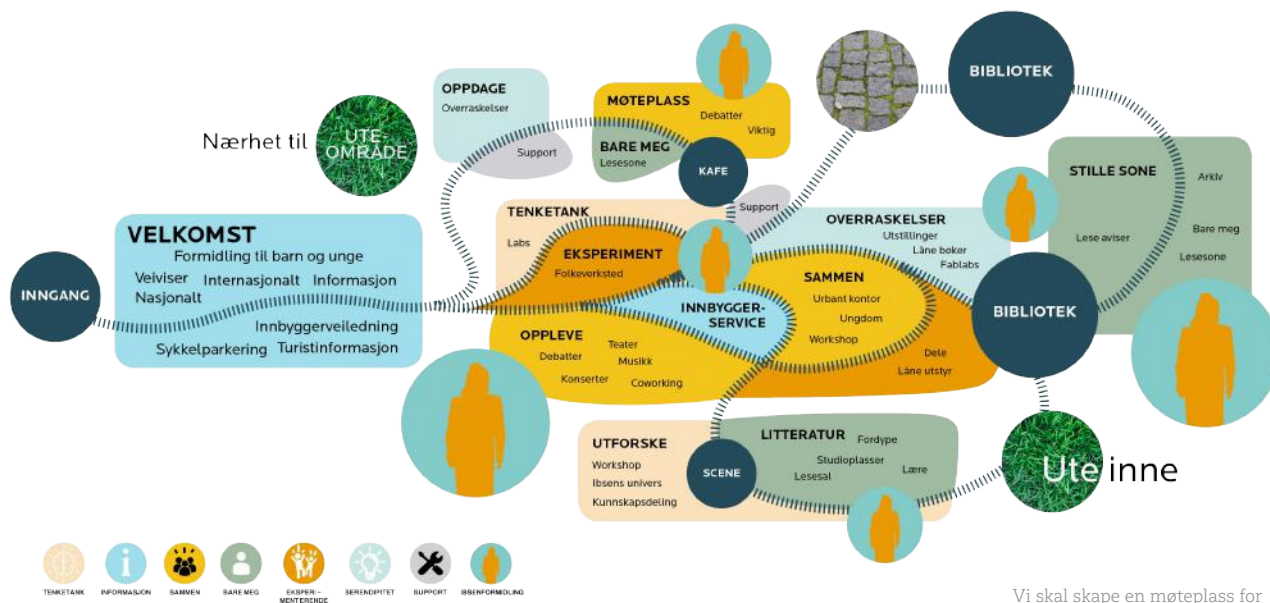
Skien er med i Icon Cities, et europeisk nettverk for hjembyene til verdenskjente kunstnere. De andre byene er Odense (HC Andersen), Malaga (Picasso), Kassel (Brødrene Grimm), Lucca (Puccini), Pesaro (Rossini) og Alcalá de Henares (Cervantes). Hensikten med nettverket er gjensidig erfaringsutveksling mellom byene. Ved å delta aktivt i dette nettverket kan vi tilføre ny kompetanse inn i Skiens Ibsen-arbeid.

2. IBSENBIBLIOTEKET

*I Skien ligger Ibsenbiblioteket
- framtidas møteplass*

Vi skal nå dette målet ved å:

- realisere bygget Trekrone i Kulturkvartalet
- etablere Sølvåren – et nasjonalt Ibsen-formidlingssenter integrert i Ibsenbiblioteket
- spleise Ibsenbiblioteket og Ibsenhuset og utvikle kvartalet sammen med aktørene i området
- ha lav terskel for besøk og deltakelse, men høy kvalitet på innhold og kompetanse
- stimulere til undring, ny kunnskap og nye opplevelser
- legge til rette for demokratisk deltakelse og sosialt fellesskap
- drive aktiv formidling, med særlig vekt på Ibsen
- styrke innbyggernes digitale kompetanse

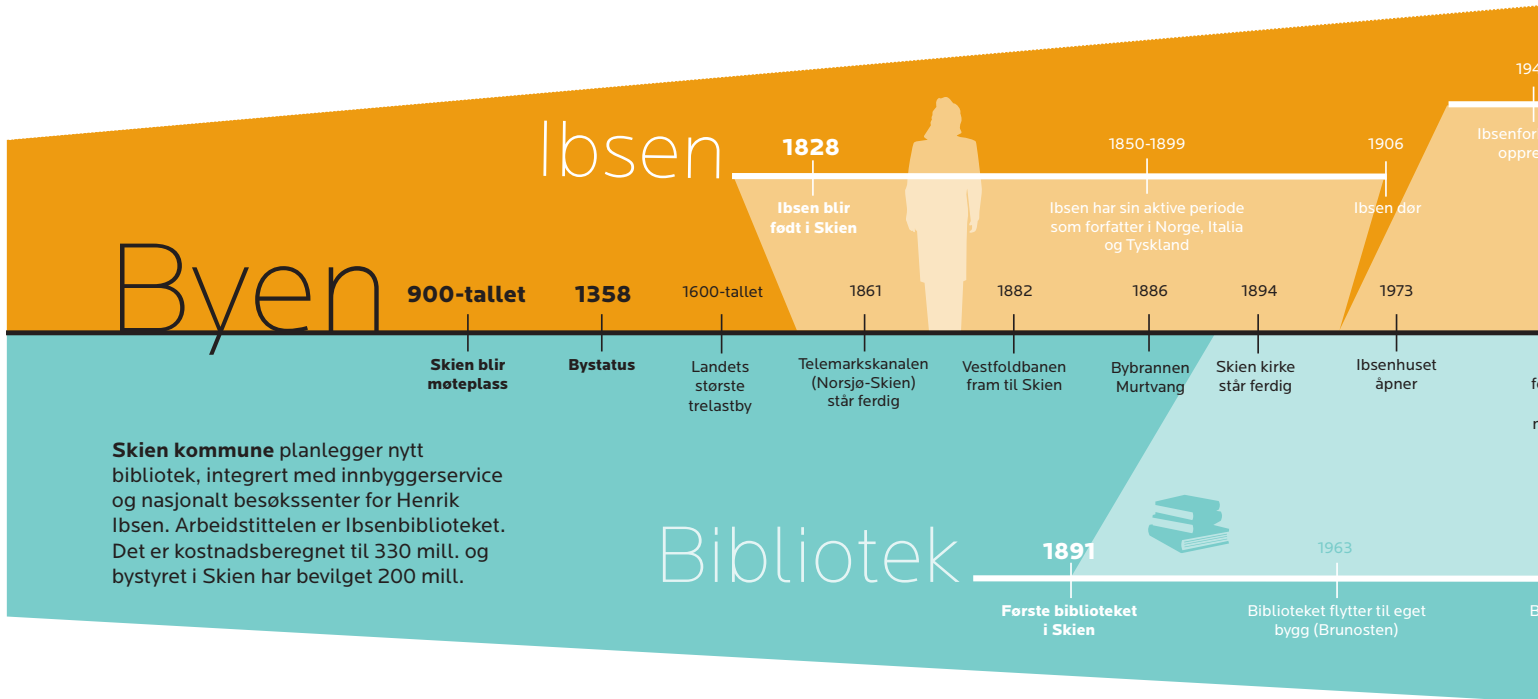

Vi skal skape en møteplass for framtida. En formidlingsarena som skal huse nytt bibliotek, innbyggerservice, turistinformasjon og besøksenter for Henrik Ibsen.

Illustrasjonen er fra fase 1 av arkitekt-konkurransen i 2018, og er laget av Rosan Boch studio.

Skien kommune planlegger å bygge et Ibsenbibliotek. Ibsenbiblioteket skal være en formidlingsarena som skal huse et nytt bibliotek, innbyggerservice, turistinformasjon og et nasjonalt besøksenter for Henrik Ibsen. Ibsenbiblioteket skal føre til økt samfunnsengasjement og økt demokratisk deltakelse i regionen. Det skal bidra til økt stolthet over byen og byens identitet.

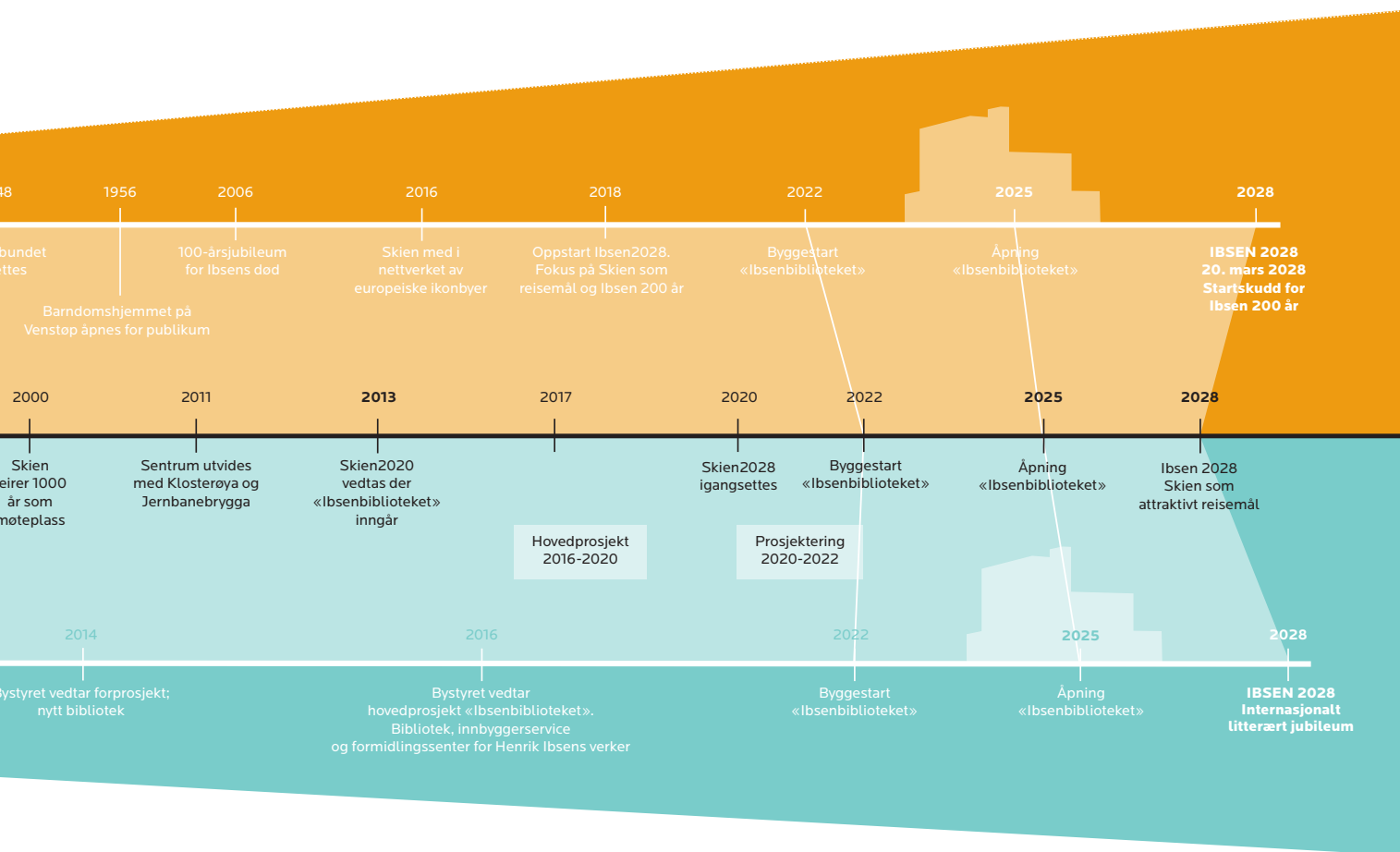
«Det nye Ibsenbiblioteket skal være åpent, demokratisk, relevant, modig, mangfoldig og ujalte. Det skal ha lav terskel for besøk og deltakelse, men høy kvalitet på innhold og kompetanse. «Ibsenbiblioteket» i Skien skal bli et nasjonalt formidlings- og opplevelsessenter for arbeidet med Henrik Ibsens litteratur og diktning.» (Bystyret 16. desember 2016.)

Det er vedtatt at bygget Trekrone, tegnet av Kengo Kuma & Associates og MAD arkitekter i en internasjonal arkitektkonkurranse i 2019, skal realiseres i Kulturkvartalet. Innhold og tjenester i den nye satsingen skal dekke lokale oppgaver som er videreutviklet fra tjenestene som biblioteket, servicesenteret og turistinformasjonen har i dag. I tillegg skal det etableres et nytt besøksenter for formidling av Henrik Ibsens verker, noe som vil gi satsingen nasjonale oppgaver. Det vil komme til nye framtidsretta tjenester med denne nye satsingen.

Utlån og formidling

I dag driver både biblioteket og servicesenteret med utlån. Innbyggjerservice ved Ibsenbiblioteket skal drive utstyrssentralen, der innbyggere og frivillige foreninger i Skien kan låne fritidsutstyr. Turistinformasjonen skal også inngå i Ibsenbiblioteket. Gjennom sambruk av formidlingskompetanse og formidlingsteknologi skal innbyggjerservice også formidle politiske vedtak og byutviklingsprosjekter til besøkende. Målet er at det skal være enkelt å orientere seg i saker der man kan uttale seg og påvirke, før de endelige beslutningene er fattet.

En moderne bibliotek- og innbyggerservice legger til rette for at innbyggerne er med på å skape og påvirke aktiviteter og innhold, for eksempel på digitale og fysiske publikasjonsplattformer. Ibsenbiblioteket skal tilfredsstillende de besøkendes kunnskapsbehov.

Sølvåren

Sølvåren er en ny nasjonal formidlingsarena (Ibsen formidlingssenter), integrert i Ibsenbiblioteket. Satsingen på Ibsenbiblioteket med ny formidlingsarena er vedtatt av Skien bystyre og bygget har en grunnfinansiering fra Skien kommune. Det jobbes med ekstern finansiering fra stat og fylke på de nasjonale oppgavene.

3. BARN OG UNGE

Barn og unge opplever og deltar i et mangfold av kultur- og fritidstilbud av høy kvalitet

Vi skal nå dette målet ved å:

- tilrettelegge for alle barn og unges medvirkning og deltagelse
- tilby barn og unge gode og inkluderende møteplasser i nærmiljøet
- videreutvikle kunst- og kulturformidling til barn og unge

Lørdagsbarn - Rytmer fra verdensrommet. Foto: Ketil Hardy

Dette kapitlet handler om framtidens Skien, om barn i barnehagealder til unge voksne opp til 23 år.

Vi skal ha tilbud til alle barn og unge

I Skien finnes det i dag et godt og variert kultur-, fritids- og idrettstilbud til barn og unge. Både kommunen, lag og foreninger, kulturinstitusjoner, menigheter og private aktører innen idrett, teater, dans, musikk og andre bidrar til at Skien har et mangfoldig tilbud for målgruppen.

Barn og unge er et kulturstrategisk viktig satsingsområde, og vi vet at barn og unges hverdag er i stadig endring. Kommunen har en viktig oppgave med å sørge for at alle barn og unge har trygg, rettferdig og god tilgang på kultur- og fritidsaktiviteter, uavhengig av sosial, økonomisk eller kulturell bakgrunn.

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal kulturpolitisk satsing. Dette tilbudet sørger for at alle barn i Skien får oppleve kunst- og kulturuttrykk av høy kvalitet innenfor et bredt spekter av sjangere. Det er viktig at vi tar vare på denne satsingen.

Jan Tore Noreng på Appelsinia 2017. Foto: Skien Kommune

Biblioteket en viktig arena

Biblioteket er en viktig arena for mange barn og unge. Lange åpningstider og gratis inngang på de fleste av aktivitetene bidrar til at biblioteket favner mange og ulike grupper. I sentrum skal vi sette av mer areal til både barne- og ungdomsavdeling. I tillegg skal flere av arrangementene i biblioteket rette seg mot barn, ungdom og barnefamilier. Gjennom samarbeid og folkeverksted skal vi særlig satse på å stimulere til lesing, gi innbyggerne samfunnskompetanse og ta i bruk ny teknologi. Ny teknologi gir barn og unge mange muligheter til kreativitet, samskaping og egenaktivitet. Vi ønsker å skape arenaer hvor de kan møtes, samhandle, lære mer og lage mer innen det digitale feltet. Biblioteket skal være førende på dette feltet. I det nye Ibsenbiblioteket får barn og unge egne møteplasser tilpasset deres ønsker og behov. Her vil deltakelse og egenaktivitet være viktig.

Det er også viktig å legge vekt på at barn tidlig deltar på kulturtilbud. Kommunen skal derfor fortsette å invitere barnehagene til kulturopplevelser, til bibliotekene og større arrangementer. Åpne kulturarrangementer som Lørdagsbarn, Barnas verdensdager og Gatefest på Lie er inkluderende tilbud som favner bredt og inkluderer hele familien.

Kulturskolen

Kulturskolen gir et bredt spekter av tilbud innenfor dans, drama, musikk, litteratur og visuelle kunstfag. Målet er at alle barn og unge på kulturskolen skal oppleve mestring.

Kulturskolens kjernevirksomhet er undervisning i kunstfagene, og undervisningen skjer hovedsakelig i kulturskolens lokaler i sentrum. Framover blir det viktig å tenke nytt rundt hva kulturskolen skal være,

for eksempel gjennom å bruke andre arenaer. Et mål for kulturskolen er å øke andelen minoritetsspråklige elever slik at det gjenspeiler Skiens befolkning.

For kulturskolen vil det framover bli viktig å etablere kulturtilbud rettet mot ungdom og å jobbe med uformelle møteplasser i sentrum. Det kan være ferietilbud, drop-in-klasser og aktiviteter i helgene.

Årlige arrangementer

Faste årlige arrangementer som Ung kultur møtes, Appelsinia, Galaxelan og Megafon filmfestival bør videreføres. Skien kunne med fordel hatt flere arrangementer rettet mot barn og unge hvor kommunen ikke er arrangør. Dette skal vi jobbe med i tida som kommer.

Møtesteder for barn og unge

Ungdata-undersøkelsen 2018 i Skien kartla hvordan ungdom i Skien har det, også på fritida. Undersøkelsen viser at det er ganske store variasjoner i hva ungdom i de ulike ungdomsskolekretsene mener om tilbudet rundt fritidsklubb/ møtesteder. Det er også geografiske forskjeller når det gjelder i hvor stor grad ungdom deltar i organiserte fritidsaktiviteter. Denne kunnskapen må vi ta med oss i arbeidet med kommunens tilbud til barn og unge.

Økt aktivitet for barn og unge i bydelene er viktig i årene framover. Vi vil øke tilgjengeligheten til kultur- og fritidsaktiviteter i nærmiljøene, spesielt for barn og unge i grunnskolen. I første omgang vil bydelsbibliotekene på Gulset og Klyve få en mye tydeligere barne- og ungdomsprofil og de yngre målgruppene blir bibliotekets høyest prioriterte brukere. Team fritid har ukentlige fritidstilbud i flere av Skiens bydeler. Skien kommune er fra 2020 deltakende i et pilotprosjekt knyttet til en nasjonal fritidskortsordning. Erfaringene fra dette prosjektet vil være viktige for videreutviklingen av fritidstilbudet og møtestedene for barn og unge i Skien.

Tilbud til familier med lav inntekt

I Skien er det en økende andel av barn berørt av fattigdomsproblematikk; 1607 barn (16,3 prosent) lever i 2017 i familier med vedvarende lav inntekt i Skien, landsgjennomsnittet er 10 prosent

Ordninger som ferietilbud, kontingentkasse, utstyrsentral og Fritid med bistand legger til rette for at mange kan delta i kultur- og fritidstilbud. Disse ordningene må videreføres.

Elever på videregående

Skien har mange elever på videregående skoler. Vi må ivareta og utvikle ressursen denne aldersgruppen utgjør. Vi ønsker å gi målgruppen mulighet til å oppleve, utforske og utøve kultur, både gjennom å arrangere og gjennom å få mulighet til å utvikle seg innenfor ulike kulturuttrykk. Dette kan gjøres ved å utvikle målgruppens arrangørkompetanse, skape mentorordninger og invitere til samskaping med etablerte arenaer.

Vi ønsker at byens kulturinstitusjoner skal samarbeide med denne målgruppa. På kulturskolen skal vi etablere et fordypningstilbud på visuelle kunsthøgskole og det er naturlig å se dette i sammenheng med Kunstnerbyen Skiens satsing på feltet. Skien kulturskole har tilsvarende fordypningstilbud innen musikk, dans og teater.

4. FRIVILLIGHET I SKIEN

Det frivillige kultur- og idrettslivet i Skien har gode vekstvilkår

Vi skal nå dette målet ved å:

- sikre gode rammevilkår for lag og foreninger
- stimulere til integrering og mangfold i det frivillige organisasjonslivet
- legge bedre til rette for samspill mellom profesjonelle og frivillige/amatører

«Kultur og fritid, idretten inkludert, er området med desidert størst dugnadsinnsats, med nær halvparten av de frivillige årsverkene»

Det frivillige kultur- og idrettslivet er en svært viktig kraft i skienssamfunnet. Fritidsaktiviteter og frivillig engasjement er av stor betydning for å skape trivsel og tilhørighet i lokalsamfunnet. Frivilligheten skaper gode møteplasser for samhold, deltakelse og personlig utvikling. Egenaktivitet er også viktig for å skape framtidige utøvere, kunstnere, kulturaktører og -brukere.

En enorm dugnadsinnsats

Frivillighetsbarometeret fra 2016 (SSB) viser at to av tre oppgir at de er med på frivillig arbeid. Kultur- og idrettsorganisasjoner er de organisasjonene som har størst oppslutning både i deltakelse, medlemskap og pengegiving. Kultur og fritid, idretten inkludert, er området med desidert størst dugnadsinnsats, med nær halvparten av de frivillige årsverkene. Følelsen av å gjøre noe meningsfullt og å få gode opplevelser oppgis som det viktigste folk får ut av å gjøre frivillig arbeid.

Skien har rundt 360 registrerte lag og foreninger. Omtrent 260 av disse er kultur-, idretts- og friluftorganisasjoner i kategoriene speidere, teater, sangkor, korps, musikk, dans, husflidslag, historiske foreninger, kunst, litteratur og idrett. Flere av disse er samlet i paraplyorganisasjoner som kommunen samarbeider med som Skien idrettsråd, Skien musikkråd og Forum for natur og friluftsliv. Det frivillige idrettsfeltet omtales i kapitlet om idrett. I tillegg finnes det mye frivillighet knyttet til sosialt og humanitært arbeid, interesseorganisasjoner og så videre. Denne frivilligheten er en viktig ressurs for Skien og omtales bredere i kommunens frivillighetsmelding.

Borgertoget i 2018 med et vell av Skiens frivillighet. Foto: Per-Åge Eriksen

I tillegg til lag og foreninger inkluderer det frivillige kulturfeltet også arrangører som Skiensjazzdraget, Litteraturhuset i Skien, Skien Live med flere. Disse gir svært viktige bidrag til kulturtilbudet i Skien. Disse arrangørene har også mange enkelt-frivillige knyttet til sin virksomhet.

Skien er et flerkulturelt samfunn, noe som gjør at vi har mange internasjonale kulturorganisasjoner. Disse er viktige, både som bidragsytere i Skien og som samarbeidspartnere i arbeidet med å utvikle et bredere kulturliv.

Kommunens rolle

Kommunens viktigste rolle overfor frivilligheten er å være tilrettelegger, koordinator, samarbeidspartner, rådgiver og økonomisk bidragsyter. Vi skal ikke drive aktiviteter som er i konkurranse med det frivillige kultur- og idrettslivet, men sørge for utfyllende tilbud der det er behov.

Tilbakemeldinger fra lag og foreninger i spørreundersøkelser viser at ved siden av økonomisk støtte er aktivt samarbeid om tiltak og prosjekter det viktigste kommunen kan tilby. I inneværende periode har

tiltak som å utvikle kontakten med det frivillige organisasjonslivet og stimulere til økt aktivitet gjennom tilskuddsordninger vært viktige føringer for arbeidet opp mot det frivillige kultur- og idrettslivet. Vi har lagt om tilskuddsordningene slik at disse i større grad stimulerer til aktivitet. Vi gir i dag ikke driftstilskudd til voksenorganisasjoner, bare til barne- og ungdomsorganisasjoner.

Kommunen abonnerer på tilskuddsportalen.no slik at alle frivillige aktører kan bruke dette verktøyet som gjør det lettere å finne fram til eksterne tilskuddsordninger.

Markedsføring og rekruttering er også temaer som er utfordrende for deler av feltet. Sang- og musikkorganisasjonene og de lokallistoriske foreningene har til dels høy gjennomsnittsalder og ønsker yngre medlemmer. Kommunen bør bidra til å øke kompetansen hos de frivillige så langt det er mulig.

Mangel på (gode nok) lokaler er en annen utfordring som fra tid til annen dukker opp. Kommunen skal legge til rette for mer åpenhet og fleksibilitet i bruk av eksisterende kommunale lokaler. Når kommunen bygger nye, åpne arenaer skal vi alltid vurdere mulighetene for flerbruk.

Integrering og folkehelse

Mange i det frivillige kulturlivet gjør en stor innsats med tanke på integrering i sine organisasjoner. Integrering er imidlertid ofte avhengig av enkeltpersoner – laglederen med plass til en ekstra i bilen eller forelderen som sørger for et ekstra par fotballsko. Kontingentskassa og Fritid med bistand er viktige virkemidler for å øke integreringen blant barn og unge.

Vi vil jobbe for flere arrangementer i samarbeid med frivilligheten i årene framover. Slike prosjekter er med på å styrke Skiens identitet.

Kommunens tre bydelshus er en arena for samhandling, inkludering, læring og kreativitet og husene har mange enkeltfrivillige og samarbeider med frivillige organisasjoner. Bydelshusenes samfunnsoppdrag er å bidra i kommunens folkehelsearbeid og å jobbe etter folkehelseloven. De skal ha en sosial profil. De har et mål om å engasjere flere mennesker i frivillig innsats. Det samme har de fire frivilligsentralene i kommunen.

5. LEVENDE KULTURARV

*Skien kjenner
sin historie*

Vi skal nå dette målet ved å:

- formidle hele Skiens historie fra de eldste tider og fram til i dag
- bidra til at Telemark Museum kan realisere et nytt museumsbygg for helårlig drift i Skien
- bidra til å videreutvikle Telemarkskanalen som et levende nasjonalt kulturminne gjennom Telemarkskanalen regionalpark

Helleristningene på Fossum. Foto: David Vogt

Som en av åtte middelalderbyer i Norge sammen med Oslo, Bergen, Stavanger, Hamar, Trondheim, Tønsberg og Sarpsborg, er Skien en av landets eldste byer. Kunnskap om fortiden, den materielle og immaterielle kulturarven er viktig for å forstå vår samtid.

Telemark museum

I Skien ønsker vi å ta godt vare på kildene til historien vår gjennom innsamling, dokumentasjon, forsvarlig bevaring og målrettet formidling av høy kvalitet. Telemark Museum er den viktigste institusjonen i dette arbeidet og med sitt nybygg i Brekkeparken vil de også kunne formidle Skiens historie i enda større grad. Dette vil være viktig for å nå det overordna målet om at Skien skal kjenne sin historie.

Jernaldergården på Århus. Foto: Tormod Aulebo

Telemark Museum har et særskilt ansvar for privatarkiv i nedre Telemark. Museet forvalter nærmere 1600 hyllemeter privatarkiv og ca. 2,3 millioner fotografier fra hele Telemark. Skien er godt representert både i foto- og privatarkivene. Museet har et funksjonelt arkivbygg for privatarkiver og fotoarkiver med publikumssone. Telemark Museum har behov for forsterket kapasitet på privatarkiv. Dette vil løse seg ved nytt museumsbygg.

Kulturminner

I Gjerpen har vi et av de største helleristningsfunnene i landet og flere er godt tilgjengelig for publikum. Denne delen av Skiens historie ønsker vi å formidle mer aktivt.

Skien kommunes kommunedelplan for kulturminnevern (2013-2024) har som mål å sikre at framtidens Skien kan oppleves med en historisk dybde og tydelig identitet, bidra til at Skien kjenner sin historie og gi rammer for bevaring av kulturmiljøer, kulturlandskap og verneverdige bygg i Skien.

De frivillige organisasjonene er viktige

De frivillige organisasjonene som arbeider med å bevare og formidle kulturarven vår er sentrale i det lokalhistoriske arbeidet. Vi ønsker i planperioden å styrke samhandlingen mellom de frivillige organisasjonene, institusjonene og kommunen. En ny paraplyorganisasjon for det frivillige, lokalhistoriske miljøet – Skien historieråd – er nylig etablert.

Arkiveringsarbeid i kommunen - digitalisering og tilgjengeliggjøring

Telemarksarkivet er et nytt tiltak initiert av Telemark fylkeskommune til erstatning for et fylkesarkiv for foto- og privatarkiver. De tre museene i Telemark har fått i oppdrag å bevare, ordne og formidle privatarkiver fra fylket og det ble i 2018 skrevet en helhetlig bevaringsplan. Målet er å få på plass tre faste stillinger for å bygge et helhetlig og representativt samfunnsminne for Telemark og å gjøre dette tilgjengelig for folk. Telemark Museum har de største samlingene i Telemarksarkivet. Finansiering av Telemarksarkivet er ikke avklart.

Skien kommunes historiske arkiv er tilgjengelig på IKA Kongsberg. De sørger for forsvarlig oppbevaring, og at de mest etterspurte dokumentene blir digitalisert og tilgjengeliggjort for et større antall brukere.

Nasjonalbiblioteket har en storstilt digitaliserings-satsing og mye lokalhistorisk materiale for Skien er allerede digitalisert. Skien bibliotek har kompetanse på dette feltet og har i tillegg en stor samling av lokalhistorisk litteratur til utlån. Det planlagte Ibsenbiblioteket kan bli en naturlig møteplass for et samlet lokalhistorisk miljø med muligheter både for studier og ulike aktiviteter og arrangement.

Kulturstier og materiell kulturarv

De fem kulturstiene er viktige arenaer for formidling av ulike temaer og tidsepoker i Skiens lange historie. For å kunne utnytte potensialet på de ulike stiene er det behov for å lage en opprustnings- og skjøtselsplan. Dette bør inngå i en generell styrking av arbeidet med bevaring og skjøtsel av kommunens egne kulturminner.

Kirkeruinene på Kapitelberget og kirkebyggene i byen forteller en over 900 års historie og binder fortid og nåtid sammen. Disse er tett knyttet til byens utvikling som møteplass, handelssted og utbygging av bydeler.

I den kommende planperioden vil vi fortsette arbeidet med å videreutvikle Telemarskanalen som et levende nasjonalt kulturminne. Det igangsatte prosjektet Løveid slusepark er et samarbeid mellom lag, foreninger og enkeltaktører på Skotfoss og Skien kommune, Telemarskanalen regionalpark og Visit Telemark. Målet med prosjektet er å utvikle Løveid og Skotfoss som attraksjon for besøk og opplevelser, både for turister og byens innbyggere.

Immateriell kulturarv

Det har vært et ønske fra det frivillige miljøet at immateriell kulturarv blir et eget satsingsområde i planen. Dette gjelder særlig gamle håndverks-tradisjoner og håndarbeid, gjerne rettet mot skoleverket. Det finnes flere aktuelle læringsarenaer i Skien, blant annet jernaldergården på Århus og Grenland Husflidslag i Prestegården.

Stedsnavn er også kulturminner og representerer viktige språklige og kulturelle verdier. Gatenavn i Skien speiler vår stolte historie og er med på å styrke folks følelse av å høre til på et sted. Derfor er det viktig å være bevisst på valg av gate- og stedsnavn med lokal tilhørighet. For å sikre kunnskapen om lokale stedsnavn for kommende generasjoner er det dessuten ønskelig å styrke arbeidet med å kartfeste disse.

6. PROFESJONELL KUNST OG KULTUR

Skien er en attraktiv by for profesjonell kunst og kultur

Vi skal nå dette målet ved å:

- videreutvikle samarbeidet mellom kommunen og kunst- og kulturinstitusjonene
- bidra til å løfte fram flere internasjonale kulturuttrykk på eksisterende arenaer
- videreutvikle Ibsenhuset som en sentral kulturell møteplass i den nye regionen
- videreutvikle kunstfeltet i Skien i samarbeid med fylkeskommunen

Fra Teater Ibsens oppsetning av Lille Eyolf i 2018. Foto: Dag Jenssen

Samspill og samarbeid er viktig

Som regionens hovedstad er Skien vertskap for profesjonelle kulturinstitusjoner som Teater Ibsen, Ibsenhuset, Telemark Museum og Telemark Kunstsenter. I det å være vertskommune for kunst- og kulturinstitusjoner med ulike eierstrukturer, ligger det både forpliktelser og muligheter. Gode samarbeidsavtaler og samarbeidsformer er en forutsetning for et godt samspill.

Teater Ibsen

Teater Ibsen har etablert seg på Klosterøya og har i dag moderne fasiliteter for produksjon og visning av scenekunst. Selv om Teater Ibsen er et regionteater for Telemark og Vestfold, er det også Skiens teater. Vi ønsker at det skal være en synlig og aktuell kulturaktør i Skien med en tydelig og ambisiøs Ibsen-profil. Teatret er en viktig samarbeidspartner i kommunens Ibsen-satsing.

Ibsenhuset

Ibsenhuset har nær 100 000 besøkende i året og er en vesentlig kulturarena, for både de profesjonelle og lokale kulturaktørene. Det er viktig å videreutvikle Ibsenhuset som det største kulturhuset i den nye regionen i årene som kommer. Kulturhuset har et bredt tilbud til mange målgrupper, men vi ønsker særlig at Ibsenhuset jobber mer mot og med ungdom og flerkulturelle. Det kommende Ibsenbiblioteket i Kulturkvartalet vil utvikles sammen med Ibsenhuset og de øvrige aktørene i området.

Telemark Museum

Telemark Museum bygger nytt helårsåpent museum i Brekkeparken. Dette åpner for at Skien i større grad får formidlet byens og regionen historie. Henrik Ibsen museum Venstøp er også svært viktig og sentralt i vårt felles arbeid med Ibsen.

Konsertarenaer og kunstinstitusjoner

Skien kirke er en konsertarena for hele byen med rundt 35 konserter i året. Orgelet ble restaurert i forbindelse med kirkas 125 års jubileum i 2019 og er et av landets største kirkeorgler. Dette gjør Skien kirke til en viktig arena for kirkemusikalsk virksomhet, også i landssammenheng.

Parkbiografen har de seinere åra etablert seg som konsertscene, primært for rytmisk musikk. Den er et tilskudd og supplement til musikkbyen. Flere barer og puber tilbyr også konserter, foredrag, historiske kvelder o.l. Disse er også med på å gi Skien et større og mer mangfoldig kulturtilbud.

I tillegg til de etablerte institusjonene med tilhørende kunstnere og kulturaktører har vi også et voksende miljø av uavhengige scenekunstnere. Vi ønsker å fortsette å legge til rette for at frie, uavhengige kunst- og kulturaktører finner sin plass i Skien.

Skien har tre kunstinstitusjoner, Skiens kunstforening, Telemark kunstsenter og Spriten kunsthall. Vi skal se på mulighetene for å samordne ressursene på feltet, både for å gi tilbud om kunst av høy kvalitet, og for å legge til rette for kunstnerne og publikum.

Kunstnerbyen Skien

Som Ibsens fødeby skal vi legge til rette for nye generasjoner profesjonelle kunstnere. Det gjør vi blant annet gjennom satsingen på Kunstnerbyen Skien. Satsingen innebærer at vi deler ut årlige kunstnerstipender og subsidierer utleie av atelier til profesjonelle kunstnere og drift av produksjons- og visningsstedet Spriten Kunsthall. Undersøkelser viser at kunstnerne har dårligere lønns- og levekår enn den øvrige befolkningen. Dette er derfor viktige tiltak for å støtte opp om kunstnere som virker i Skien.

Det er mange som har kunst og kultur som næring og levevei i Skien. Vekst i Grenland har tatt ansvar for å utarbeide forslag til tiltak innenfor kreative næringer i regionen. Skien kommune ønsker å samarbeide med fylkeskommunen og Vekst i Grenland om dette.

Blant utøvende kunstnere står musikkfeltet, spesielt jazzsjangeren, sterkt. Scheen jazzorkester er et av Norges fire profesjonelle jazzensembler og hovedsakelig består av Skiens-musikere med bakgrunn i både jazz og klassisk musikk.

Dansekunst i Grenland ønsker å etablere seg i Skien. En slik etablering vil være en styrke for dansefeltet i kommunen.

Det profesjonelle kunst- og kulturmiljøet er en viktig kraft i et samfunn og ikke minst er det en viktig ressurs for det frivillige kulturlivet. Vi ønsker å styrke samarbeidsprosjekter mellom det profesjonelle og det frivillige kulturlivet, se også kapitlet om barn og unge.

Videregående skole med praktisk-estetiske fag

Skien er vertskap for flere videregående skoler med praktisk-estetiske fag. Synergier i samarbeidet mellom profesjonelle aktører og unge kulturutøvere gir grunnlag for spennende kunst- og kulturopplevelser. Utdanningsprogrammet for musikk, dans og drama ved Skien videregående skole har i 40 år bidratt til at talenter har fått utvikle seg og siden har valgt å fortsette sin kunstutdannelse. Kommunen ønsker å fortsette det gode samarbeidet med de videregående skolene i Skien.

Kultur er viktig for sentrumsutviklingen

I det reviderte handlingsprogrammet for Skien 2020 er det utarbeidet strategier for kultur og opplevelser. Kultur er en medspiller i byutviklingen. Handlingsprogrammet påpeker at økt satsing på kunst- og kulturuttrykk gjennom Kunstnerbyen Skien er viktig for sentrumsutviklingen. Det samme gjelder tilvekst av nye kulturtilbud og kulturarenaer i sentrum. Det er viktig å legge til rette for gode arenaer. Dette gjelder også teknisk og fysisk tilrettelegging i byens uterom.

Skien kommune har vedtatt en ny ordning for offentlig kunst. I tråd med Skien kommunes satsing på Kunstnerbyen Skien er kunstprosjekter i offentlig rom en viktig del av kunstnerøkonomien og kan være et viktig bidrag i å gi lokale og regionale kunstnere oppdrag i Skien.

7. ARRANGEMENTSBYEN

Skien er en god arena for små og store kultur- og idrettsarrangementer

Vi skal nå dette målet ved å:

- være en god og forutsigbar tilrettelegger for eksterne arrangører
- ha økonomiske virkemidler som stimulerer til økt aktivitet, særlig med tanke på å tiltrekke oss store arrangementer
- stimulere og bidra til nye arrangementer for målgrupper som i liten grad benytter seg av arrangementstilbudet i dag

Små og store arrangementer er med å skape en felles identitet. Ved å invitere til åpne og rause arrangementer i byrommene skaper man et «felles vi» som er viktig. Eksempler på denne type arrangementer i dag er Mersmak, Barnas verdensdager, Snipetorpmarken, Tour of Norway og Kom deg ut-dagen. Lokale og nasjonale jubileer og markeringer er også viktige som fellesskapsmarkører. Derfor skal vi prioritere disse.

I tillegg til profesjonelle institusjoner har vi en rekke frivillige arrangører innenfor musikk, litteratur, kunst, idrett o.a. Disse aktørene er viktige bidragsytere til Skiens kulturliv. De driver med stor grad av frivillighet, men tilbyr et profesjonelt kulturtilbud til byens befolkning. Det er viktig å ta vare på de gode aktørene, de som brenner for byen og kulturen – de skaper gode aktiviteter for byen. Kommunen har en viktig rolle som tilrettelegger og medspiller for disse arrangørene.

Vi må jobbe mer med kompetanse og forutsigbarhet knyttet til avvikling av større arrangementer. Dette er helt nødvendig for at Skien skal bli en god arrangementsby. Arenaer som Skien fritidspark, Ibsenhuset, Skagerak Arena og Brekkeparken er viktige i dette arbeidet. For eksempel har Skien et potensial til å trekke flere større idrettsarrangementer til kommunen. Systematisk arbeid med å utvikle arrangementsbyen Skien vil også kunne bidra til vekst i kultur- og servicenæringene i kommunen.

Skien har i tillegg et potensial til å øke antall publikummere utenfra, både det regionale, nasjonale og internasjonale publikummet. Kulturadministrasjonen vil være en av flere parter inn i dette arbeidet, sammen med næringsavdelingen og Visit Telemark.

I noen tilfeller kan kommunen være fødselshjelper og initiativtaker til nye etableringer. Eksempel på det siste er festivalen Jazzfest Skien som ble arrangert for første gang høsten 2017. Det er likevel svært viktig at denne type nyetableringer forankres i miljøene «der de hører hjemme».

Kommunen er også tidvis arrangør. Vi skal likevel så langt det er mulig søke samarbeid med eksterne kulturaktører.

I all arrangering er arbeidet med markedsføring viktig. Å jobbe mot et større og breiere publikum er et kontinuerlig arbeid.

SSBs Kulturbarometer (2016) viser at det er en større andel kvinner enn menn som bruker de tradisjonelle kulturtilbudene. De eldste har hatt den største økningen i kulturbruken. Inntekt og utdanning har stor betydning for bruken av de fleste kulturtilbudene. De med høy utdanning bruker kulturtilbudene i betydelig større grad enn personer med lav utdanning. Dette gjelder særlig kino, teater, opera/operette, ballett/dans, kunstutstillinger og museer. Høy inntekt og høyt kulturforbruk henger også sammen, med unntak av folkebibliotek og idrettsarrangementer.

Minoritetsspråklige benytter seg i liten grad av det profesjonelle kulturtilbudet i Skien. Arbeidet med publikumsutvikling må styrkes i tida som kommer, med særlig vekt på nye publikumsgrupper. Nye tiltak rundt markedsføring kan være en måte å jobbe med dette temaet på. En annen er å se på helheten i kulturtilbudet kommunen støtter – er det tilbud som mangler? Vi må i større grad legge til rette for kultur av internasjonal karakter og samarbeide tettere med kommunens internasjonale miljøer og organisasjoner.

8. IDRETTE I SKIEN

Skien er kjennetegnet av idrettsglede og fysisk aktivitet for alle

Vi skal nå dette målet ved å:

- utvikle gode idretts- og aktivitetsanlegg
- legge til rette for hverdagsaktivitet
- stimulere til toppidrett i Skien
- bidra til flere og større idrettsarrangement i Skien
- ha et av Norges største og mest komplette idrett- og fritidsanlegg i Skien fritidspark

Denne kommunedelplanen er et styringsverktøy for idretten i planperioden. Prosjekter og tiltak i planen skal realiseres gjennom kommunens handlingsprogram, virksomhetsplaner og budsjetter.

Idrettsanlegg må være vedtatt i kommunal plan for å være spillemiddelberettiget. Kommunens handlingsplan over idretts- og aktivitetsanlegg rulleres årlig.

Fysisk aktivitet

Idrett og fysisk aktivitet gir oss glede, mestring og fellesskapsfølelse. En stor del av innbyggerne i Skien har idretten som en sentral del av sin fritid, både som aktive utøvere og som bidragsyttere i idrettens organisasjonsliv.

Idretten er den bevegelsen som gir størst folkehelsegevinst i samfunnet gjennom fysisk aktivitet, sosialt samvær og psykisk velferd. Derfor er det viktig at kommunen bistår og legger til rette for at idretten kan utøve virksomheten sin på best mulig måte.

Idretten i Skien

I 2019 var det totalt 77 idrettslag og 17 419 medlemmer i Skien kommune. Av aktive medlemmer ble det registrert 12 698 i 2019 mot 12 064 aktive medlemmer i 2012, noe som er en svak økning de siste 8 årene.

Telemarksforskning har på oppdrag fra Telemark fylkeskommune og i samarbeid med flere av grenlandskommunene laget en utvidet idrettsindeks for regionen. Rapporten fra 2016 handler om nærliggende kommuners styrker og svakheter. Den legger vekt på aktivitet, anlegg og samarbeid på tvers av kommunene.

Rapporten viste at befolkningen i Grenland generelt sett er mindre aktive enn resten av landet. I Skien kommune var 21 prosent av befolkningen fysisk aktive, mens resten av landet viste 29 prosent. Aktiviteten i regionen har holdt seg stabil siden 2006 – nedgangen har vært på bare 1 prosent mot 8 prosent i resten av landet.

Idrettsanlegg i Skien

Skien har bedre anleggsdekning enn landsgjennomsnittet. For idrettene som fotball, håndball, motorsport og ski har vi mange anlegg, samt at vi har gratis halleie for barn og unge opp til 19 år. Vi har flere idrettslag med lange tradisjoner, blant annet har vi landets eldste fotballklubb i Odds ballklubb.

Spesialidretter som kampsport, svømming, turning og friidrett (innendørs) har behov for konkurranseanlegg, og skiidretten har behov for helårs konkurranseanlegg for rulleski og skiskyting. Spesialidretter og anlegg til nye idretter må sees i en regional sammenheng. Turnidretten i Skien har mange medlemmer og har for liten hallkapasitet. Det er behov for en basis-/turnhall i Skien.

For å øke aktivitetsandelen og holde tritt med idretts-trendene ønsker vi å bygge idrettshaller i stedet for gymsaler. I forrige planperiode bygget vi to idrettshaller i forbindelse med rehabilitering av skoler. Dette har ført til en stor aktivitetsøkning for omkringliggende idrettslag. Når det skal bygges nytt eller rehabiliteres, er det viktig at idrettsfaglig kompetanse sikrer at byggene tilpasses de ulike idrettene.

Vi ser at flere og flere idrettslag etablerer nærmiljøanlegg i tilknytning til ordinære idrettsanlegg og kommunen bygger anlegg i skolegårder. Dette er anlegg som kommer lokalmiljøene til gode og er viktige for å oppnå målet om økt aktivitet for alle.

Idrettslagene i Skien har vært flinke til å bygge anlegg, og det har ført til at det er langt flere privateide anlegg i kommunen enn ellers i landet. Kommunen gir investeringstilskudd til idrettslagene i stedet for at kommunen bygger selv, men drift av anleggene er ressurskrevende for idrettslagene. Det gjelder særlig for de idrettslagene som har anlegg som også benyttes av befolkningen, for eksempel ski- og fotballanlegg.

THT Foto, Tor Helge Thorsen.

Kunstgressbaner

Skien har hatt en stor vekst i antall kunstgressbaner. Det er 26 kunstgressflater i kommunen. Idrettslagene, fotballkretsen og kommunen har gjort en god jobb og sørget for at vi har god dekning av fotballanlegg i Skien.

Det er miljøutfordringer knyttet til kunstgressbaner, og vi har kartlagt driften av alle kunstgressbanene i kommunen. Kartleggingen viser at det er store ulikheter, men alle anlegg kan bli bedre på miljøvennlig drift. Rehabiliteringsbehovet blir stort i kommende planperiode. I denne perioden ønsker vi først og fremst at eksisterende kunstgressbaner rehabiliteres, fremfor at det bygges nye.

Skien fritidspark

Skien fritidspark er kommunens flaggskip innenfor idretten. Vår ambisjon er at anlegget skal være et av Norges største og mest komplette idretts- og aktivitetsanlegg. For å nå dette er det viktig å vedlikeholde og videreutvikle anleggsområdet slik at anlegget følger trender og utviklinger innenfor ulike idretter og aktiviteter. Anlegget er Skiens mest besøkte arena og er en svært viktig bidragsyter til å nå målet om idrettsglede og fysisk aktivitet for alle.

Anlegget er ideelt rigget for både store og små arrangementer og har et uforløst potensial når det gjelder de største idrettsarrangementene som landskamper, NM, EM, VM, sportsarrangement ol. Denne muligheten skal vi benytte oss av, og vi må jobbe sammen for å øke antall arrangementer som tiltrekker seg interesse både i og utenfor regionen. Konkurransen om slike arrangement er stor. Derfor er det viktig at vi sørger for at fasilitetene er tilrettelagt, og at anlegget har de rette standardene og tilbudene.

Drift og vedlikehold av anlegg

God anleggsdekning gir også et stort vedlikeholdsbehov. Vi skal vedlikeholde og drifte blant annet kommunale idrettshaller, gymsaler, aktivitetsparker, lekeområder, løyper, badeplasser, parker og kommunale grøntområder mm. I tillegg bidrar kommunen med å klippe idrettslagenes gressbaner og kjøre skiløyper.

Vi har bygget svømmehaller, ishall og idrettshaller. Slike anlegg er svært kostnadskrevende, både å bygge og drifte. Det er viktig at vi sørger for at driftsmidler er sikret når vi rehabiliterer eller bygger nye kommunale anlegg.

Skagerak Arena. Foto: Tom Riis

Idrettslag i Skien som driver uteidrett, er svært aktive og flinke til å bygge egne anlegg. Privateide anlegg skaper mange positive effekter som tilhørighet, eierforhold og at anleggene tilpasses aktiviteten. Vi ser at frivilligheten og dugnadsånden er generelt sterkere ved disse anleggene og for mange den viktigste grunnen til å være med i idrettslaget.

Private anlegg er en stor ressurs for samfunnet, og vi skal jobbe for å bedre driftssituasjonen til disse idrettsanleggene. Særlig gjelder det anlegg som kommer større grupper av befolkningen til gode.

Skien Banemesterlaug, underlagt Skien idrettsråd, er en viktig samarbeidspartner når det gjelder fotballbaner. Det frivillige lauset er viktig med tanke på vedlikehold, og vi skal være en partner for samarbeid om framtidige anleggsutfordringer.

Behovet for løypekjøring er stort i vintersesongen. Det er viktig å opprettholde avtalene med grunneierne for videre løypekjøring. Vi har et samarbeid med Ørn IF og Løvenskiold om løypekjøring på henholdsvis Jarseng og Svanstul.

Aktivitetsanlegg

I kommunens sentrumssatsing Skien 2020 har samhandling mellom byutvikling og idrett gitt gevinster. Blant annet har Bryggeparken aktivitetsanlegg stor betydning for aktiviteten og det sosiale miljøet på Langbrygga. Vi ønsker å etablere et nytt aktivitetsanlegg på Bakkestranda i den kommende planperioden.

Ambisjonen er å etablere de store aktivitetsanleggene i sentrum og de mindre aktivitetsanlegg ute i lokalsentrene. Slike anlegg legger til rette for inkludering på tvers av generasjoner og miljø.

Toppidrett

Toppidrett og breddeidrett er gjensidig avhengige av hverandre. Kommunene har som hovedoppgave å ivareta breddeidretten og det er i stor grad idrettsklubbene, Toppidrettsgymnaset, privatpersoner og de enkelte sær-idrettskretsene som legger til rette for toppidrett i Skien kommune. Vi skal støtte opp under toppidretten, slik at aktørene kan fortsette den gode virksomheten sin. Det er viktig for stoltheten og identiteten til en by å ha gode toppidrettsutøvere og -lag.

Vi har sterke miljøer innenfor lagidrett som individuelle idretter kan dra nytte av. Derfor ønsker vi å støtte opp om arbeidet med å etablere et regionalt toppidrettsmiljø for både individuell idrett og lagidrett.

Innenfor toppidrett er Odds Ballklubb regionens flaggskip. Klubben har stabilisert seg som et av Norges beste fotballag over tid, med både medaljer i serien og kvalifisering til Europacupen. De skaper identitet, stor blest i byen og trekker mange mennesker til Skien og Skagerak Arena. Effektene er store for markedsføring av byen, næringslivet og rekruttering til idretten. Det å ha et eliteserielag i verdens største idrett er viktig for kommunen. Skagerak Arena er en stor attraksjon i byen med flere titalls tusen besøk årlig.

Dersom «Telemarksmodellen» følges kan den bidra til at unge idrettsutøvere i Telemark oppnår suksess, samtidig som det skaper lokal identitet og relasjoner mellom topp- og breddeidretten. For å kunne utnytte modellen enda bedre ønsker vi å samarbeide med klubbene for å ta vare på de spillerne som ikke når opp til toppen ved første forsøk.

Gjerpen HK Skien har lang tradisjon i toppen av norsk håndball og har produsert en rekke landslagsprofiler. Skien fritidspark er Gjerpen HK Skiens kamparena og vi ønsker fortsatt å samle kampavviklingen for toppidrett i nasjonale serier (inneidretter) i Skien fritidspark.

Toppidrettsgymnaset i Telemark har etablert seg som en viktig aktør i Skien, og tilbyr både ungdomsskole og videregående skole. Skolen legger til rette for at ungdom kan kombinere toppidrett med skole, og er en god samarbeidspartner innenfor toppidrett. Skolen er med på å øke rekrutteringen til både topp- og breddeidrettslagene. I tillegg har skolen et godt samarbeid med frivillige lag og foreninger, og lokaliseringen i Skagerak Arena er ideell for fotball og håndball med tanke på mulighetene i nærmiljøet.

En aktiv skole – nærmiljøanlegg og svømmeopplæring

Skolen er en viktig arena for idrettslig og fysisk aktivitet. I perioden 2006-2010 ble mange av skolegårdene rustet opp. Det bidro til at de fleste skolene hadde gode arenaer for fysisk aktivitet. Det er viktig å opprettholde kvaliteten på disse aktivitetsanleggene, med tanke på både rehabilitering og videreutvikling.

Kommunen bør jobbe for et tett samarbeid mellom idrettsfeltet og oppvekstavdelingen for å legge til rette for mer idrett og fysisk aktivitet for barn og unge, som for eksempel å delta i «Liv og røre»-prosjektet.

Det er viktig å videreføre Vestfold og Telemark idrettskrets' satsing på «Aktiv 365». Prosjektet utdanner aktivitetsledere som organiserer idrettslig aktivitet i friminuttene. Aktivitetslederne kan senere bli gode trenere og ledere i idrettslag.

Svømmeopplæringen i grunnskolen fikk nye kompetansekrav fra skoleåret 2017/18. Det er obligatorisk å gjennomføre en ferdighetsprøve i svømming for elever på 1.-4. trinn. Kompetansekravene er høye og setter store krav til svømmeundervisningen. Telemark ligger under landsgjennomsnittet når det gjelder svømmedyktighet og vi bør sette inn tiltak for å bedre svømmeopplæringen planperioden.

Tilgjengelige arealer

Det er helt avgjørende at kommunen fører en politikk som sikrer framtidig areal til idrettslig aktivitet. Flere av idrettslagenes anlegg er innebygget og har begrensede muligheter til utvikling.

Sentrumssatsingen i kommunen skaper muligheter for et mer aktivt sentrum, og satsingen gjør at nye områder til aktivitet vil bli vurdert.

I kommuneplanens arealdel er det vedtatt at hver husstand skal ha maksimum 500 meter til nærmeste turvei innenfor bybåndet. Dette tiltaket gjennomføres i forbindelse med nye reguleringsplaner og gjelder for hele kommunen. Vi må sikre at dette positive vedtaket videreføres i rulleringen av neste arealplan.

Sammenkobling mellom sentrum, Lundedalen og Stevneplassen vil gi gode aktivitets- og friluftslivsmuligheter. Dette er Skiens viktigste sentrumsnære grønne lunge, denne må bevares.

Ved utbygging av nye boligområder er det viktig å sette av tilstrekkelig med arealer til fysisk aktivitet. Vi må sikre at idrettslagenes arealer videreutvikles i takt med boligutbyggelsen. Det gjelder særlig i områder med tett befolkning.

Samarbeid med andre

Skien kommune har et godt samarbeid med nærliggende kommuner. Det er nødvendig å samarbeide for å utvikle idretts- og anleggssituasjonen på et regionalt nivå. Avstanden er forholdsvis kort, og kommunene har hver sine styrker og svakheter. Et godt interkommunalt samarbeid kommer befolkningen og idrettsfeltet til gode.

Ved etablering av spesialanlegg og anlegg for nye idretter må vi tenke regionalt. Det gir oss både økonomiske fordeler og bedrer forutsetningene for idretten. Det er viktig å videreføre den gode dialogen og sammen finne løsninger på tvers av idrettsgrener og kommunegrenser.

Skien og Porsgrunn kommuner er enige når det gjelder skateidretten – Skien skal satse på skating

Skatehallen i Skien. Foto: Thomas Augestad Weholt

innendørs på Stevneplassen, og Porsgrunn skal satse på skating utendørs på Kjølnes. Dette utelukker ikke at Skien bygger nærmiljøanlegg for skating i kommunen.

Skien kommune har en samarbeidsavtale med Skien idrettsråd. Avtalen skal sikre samarbeid mellom administrasjonen, politikerne og idretten gjennom å ha felles mål, åpne kommunikasjonskanaler og felles økonomiske prioriteringer på feltet. Det er viktig at idretten er med på å styre utviklingen av idrettsfeltet i kommunen.

Skien Banemesterlag er en viktig samarbeidspartner for fotballklubbene i kommunen. Klubbene i nabo-kommunene ser også fordelene med å benytte seg av laugets kompetanse, anleggsmaskiner og ordninger. Samarbeidet om kunstgressbaner på tvers av kommuner og idrettsråd blir et viktig tema framover. Vinterdrift av kunstgressbanene, spredning av granulat, deponering og bruk av gammelt kunstgress er et stort miljøproblem. Grenlandskommunene må ha lik praksis for drift av kunstgressbanene.

Skien kommune ønsker et regionalt kompetansesenter for idrett i Skien. Vi må derfor se på muligheter for at regionale organisasjoner som Vestfold og Telemark idrettskrets, Olympiatoppen ol. etablerer seg her.

«Det er et mål at regionen tiltrekker seg større idrettsarrangementer for å øke aktivitet, bolyst og reiseliv»

Arrangementer

Det er et potensial for å få flere store idretts- og sportsarrangementer til regionen. Flere idrettslag samarbeider innad og på tvers av kommunegrensene, om både små og store arrangementer. Det er et mål at regionen tiltrekker seg større idrettsarrangementer for å øke aktivitet, bolyst og reiseliv.

Skien fritidspark, Skien kommune og Visit Telemark har opprettet et internt arrangementsnettverk for å systematisere og synliggjøre potensialet i regionen og Skien som idrettshovedstad.

E-sport

E-sport er nytt felt for idretten i Skien. Flere ønsker å legge til rette for ulike E-sport arrangement og kommunen må støtte oppunder disse.

Det er de samme utfordringene med E-sport som i idrettslag generelt. Det kreves ildsjeler for å drifte de virtuelle klubbene. Odd har et eget Pro club lag som spiller på høyt nivå.

Vi må være med på utviklingen og legge til rette for at E-sporten kan utøve sin idrett. I planperioden skal det utarbeides en gamingstrategi.

Integrering og inkludering

Idrett og fysisk aktivitet er en viktig del av integreringsprosessen – både for å føle tilhørighet, for å lære språk og for å bli inkludert i et fellesskap på et tidlig tidspunkt. En forutsetning for å lykkes med dette er at det er en god dialog mellom kommunen og idrettsfeltet. Skien kommune støtter opp om idrettslagenes integreringsarbeid.

Mennesker med ulike funksjonsnedsettelse har behov for tilrettelegging og tilpasset inkludering i idrettslag. Det er viktig for å motvirke utenforskap og forebygge ensomhet og psykiske plager. Dette er et utfordrende arbeid som krever ressurser og er viktig for å legge til rette for at alle kan drive med idrett. Paraidrett er et viktig tilbud til befolkningen i Skien. Det finnes tilbud innenfor blant annet fotball, håndball, kjelkehockey, rullestolrugby og EL-innebandy, men vi ønsker flere tilbud.

Tilrettelegging av arenaer bør prioriteres. Dagens situasjon på kommunale arenaer bør kartlegges. I framtiden skal Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne (RÅFH) involveres når det er planer om rehabilitering og nye aktivitets- og idrettsanlegg.

9. FRILUFTSLIV

*Skien er Telemarks urbane
friluftslivskommune*

Vi skal nå dette målet ved å:

- videreutvikle grøntstrukturen og sikre arealer til nærfriluftsliv
- sørge for at hver bolig maksimalt har 500 meter til nærmeste turvei innenfor bybåndet
- legge til rette for lavterskeltilbud i friluftsanlegg
- bevare viktige sentrumsnære grøntområder

Fra Høstkveld ved Hjellevannet med Grenland krets. Foto: Ketil Hardy

Samarbeid med andre

I Skien kommune er ansvaret for friluftslivet fordelt på landbruk, kultur og Grenland friluftsråd. Rådet jobber med rådgivning, kontakt med friluftsansjoner og tilrettelegging av friluftslivsrområder.

Friluftslivet er i stor grad egenorganisert og vanskelig å måle. Likevel finnes det noen indikasjoner på aktivitetsnivået. DNT Telemarks 10-toppene i Grenland registrerer rundt 60 000 i året og Grenland friluftsråds Naturlos formidler over 800 gratis guidede turer årlig i Grenland.

Kulturbruksundersøkelsen viser at 80 prosent av befolkningen i Skien kommune mosjonerer eller på andre måter er aktive gjennom friluftsliv. Vi må derfor legge til rette for at friluftslivsorganisasjonene kan drive sin virksomhet både fysisk og organisatorisk.

Nærfriluftsområder

Det er dokumentert at de fysiske og mentale helsegevinstene ved friluftaktivitet er store. Ofte kan enkle og mindre kostnadskrevenne tiltak ha store positive effekter. Det er viktig å gjøre områder og arealer tilgjengelige for allmennheten.

Friluftsliv foregår stadig mer i nærmiljøet, og det er nødvendig å sikre bynære arealer. Statlige tilskuddsordninger endrer satsingsområdet fra utmarksområder til nærfriluftsområder. Skien kommune vil derfor jobbe for å gjøre bynære områder og arealer tilgjengelige for friluftslivsaktivitet.

Kommunens variasjon i natur kan by på store opplevelser, fra de nære kulturstiene til fjellområder og utmark. Vi har unike friluftslivsopplevelser som bl.a. fisketrappa midt i sentrum og Børsesjø naturreservat med et variert fugleliv tilrettelagt med to fugletårn.

For å nå målet om å være en urban friluftslivskommune må innsatsen rettes mot nærmiljøet. Det innebærer å lage gode koblinger mellom lokalsentrene og de eksisterende turområdene. Koblingen må sikres igjennom planer, avtaler og erverv.

Friluftsliv i skolene og som integreringsarena

Skolene har mange muligheter til å benytte friluftsliv aktivt i undervisningen. Naturen som læringsarena er et godt utprøvd undervisningsopplegg for alle fagområder i grunnskolen og er bygget på kompetansemålene i læreplanene.

Friluftslivet er en del av norsk kultur og er en viktig integreringsarena. Natur på norsk er et tiltak som introduserer innvandrere for den norske friluftslivskulturen. Vi ønsker å se på muligheten for å utvikle flere friluftslivstiltak for denne målgruppen.

Kommunens oppgaver

I Skien kommune finnes en rekke friluftslivsanlegg som er viktige å bevare, drifte og videreutvikle. En plan for vedlikehold er nødvendig ved etablering av nye friluftslivsanlegg.

Vi har en viktig oppgave i å sikre arealer for friluftsliv. Kommunens arealdel har som ambisjon at befolkningen skal ha maks 500 meter til nærmeste turvei innenfor bybåndet. Arealdelen blir fulgt opp i reguleringsplaner og byggesaker.

I tråd med utviklingen vil Skien kommune øke satsingen på nærfriluftsliv i kommende planperiode og Grenland friluftsliv skal være med i planleggingen av nye eller rehabilitering av anlegg.

PLANER OG FØRINGER

Nasjonale:

Stortinget vedtok i 2007 «Kulturloven» som slår fast offentlige styremakters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturen, slik at alle skal kunne delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk.

Meld.St (2018-2019) Kulturens kraft har som hovedbudskap at kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft, og at et rikt og variert kulturliv er en forutsetning for ytringsfrihet og et velfungerende demokrati.

NOU 2013:4 Kulturutredningen 2014

Lov om folkebibliotek

Lov om kulturminner

Lov om friluftslivet

Lov om folkehelsearbeid

Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (Opplæringsloven)

Kulturskoleloven (under opplæringsloven)

Barnekonvensjonen artikkel 31

Fritidserklæringen

Meld.St.39 (2000-2001) Friluftsliv – ein veg til høgare livskvalitet, Handlingsplan for friluftsliv – Natur som kilde til helse og kvalitet (2018).

Regionale:

Regional plan for folkehelse i Telemark 2018-2030

Strategi for kultur og kulturarv 2014-2018

Strategi for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2016-2020

Kommunale:

Samfunnsdelen i kommuneplanen 2011-2022

Kommunedelplan for kulturminnevern 2013-2024

Kunstnerbyen Skien – Strategier 2015-2022

Henrik Ibsen – Strategier 2015-2024

Handlingsprogram for Skien sentrum 2020

Kulturplan for ungdom 2013-2017

Handlingsplan for den kulturelle skolesekken

Handlingsplan for kulturelle spaserstokken

Strategisk plan for oppvekst 2013-2023

Strategisk temaplan, Bekjempelse av fattigdom 2013-2017

Kommunedelplan for helse og omsorg 2016-2025

Kommunedelplan for integrering 2018-2030

Strategisk næringsplan Grenland 2017-2020

Kommunedelplan for klima og energi 2018-2025

Landbruksplan for Porsgrunn og Skien 2016-2025

SKIEN KOMMUNE

REGIONHOVEDSTAD VESTFOLD OG TELEMAR